

Estiu del 1975

Aquest article rememora els cinquanta anys de l'inici de les excavacions de les coves de Serinyà, un dels conjunts paleolítics més importants de Catalunya. Més enllà, però, de l'efemèride, l'autor posa l'èmfasi en el que va representar per a tots els participants, majoritàriament joves, la convivència durant un mes i mig i en un context històric molt especial.

Text > **JOAN NOGUÉ**, catedràtic de geografia humana de la UdG i membre numerari de l'IEC
Fotos > **PERE DURAN**

Faltava poc per a la mort del dictador. No ho sabíem, però ho intuïm. L'aire de llibertat es notava a l'ambient. Érem joves, teníem tota una vida per davant i el nostre futur i el del país eren a les nostres mans. Teníem ganes de saber, d'aprendre, de conèixer el que fos i

com fos. També de provar, d'experimentar.

En aquest context i en aquell precís moment, l'estiu del 1975, ara fa cinquanta anys, van començar les excavacions de les coves de Serinyà, un dels conjunts paleolítics més importants de Catalunya. Més ben dit: van començar

les excavacions «sistemàtiques i modernes» d'aquest enclavament, atès que els jaciments de Serinyà ja eren coneguts des de la segona meitat del segle XIX.

Sincerament, no recordo com ens va arribar, a tres joves garrotxins de disset anys, la proposta de participar en aquelles excavacions. El fet és que ens hi vam

>> Trobada de l'equip d'arqueòlegs que fa cinquanta anys van iniciar les excavacions de la cova de Serinyà.

apuntar Gabriel Alcalde, Quico Moiset i jo mateix. En Gabriel va esdevenir més endavant un arqueòleg, museòleg i professor extraordinari a la Universitat de Girona: mai plorarem prou la seva prematura pèrdua. En Quico es va dedicar a la medicina i jo a la geografia, després d'una intensa dedicació a l'arqueologia prehistòrica en els primers anys d'estudis universitaris.

La participació en aquella primera campanya del 1975 ens va impactar en molts sentits. No només per la plena consciència que participàvem en l'inici de quelcom important que representaria el tret de sortida de la investigació moderna del paleolític a Catalunya, sinó pel fet que una trentena de joves de diferents orígens vam conviure durant un mes i mig entorn d'una activitat desconeguda per la major part de nosaltres, però que intuïem apassionant i rellevant. I, tot plegat, en aquell context ja descrit d'ansies de llibertat i de democràcia. Després de jornades maratonianes a la cova de l'Arbreda, encara ens quedaven energies per endinsar-nos en la teoria marxista sota el guiatge d'Eudald Carbonell, o per escoltar música, o per, simplement, contemplar el cel estrellat.

Cinquanta anys més tard

El 20 de juny d'enguany, i per iniciativa de Jordi Estévez, Assumpció Vila, Julià Maroto i Narcís Soler (aquest últim, director de la campanya de 1975), ens reunírem a Serinyà tots els qui fa cinquanta anys vam participar en aquella campanya fundacional. Malauradament, alguns ja no hi varen poder ser presents, com en Gabriel, en Paul Boutié i l'Yves Antoine. La convocatòria va tenir un èxit aclaparador, com es dedueix de les fotografies que acompanyen aquestes notes. La major part dels assistents no ens havíem vist des de l'any 1975. Molt poques vegades he viscut l'experiència de retrobar-me amb algú després de cinquanta anys de no haver-lo vist, però el que segur que no havia viscut mai era retrobar-me després de mig segle amb tot un grup, amb tot aquell grup. Reconèixer físicament l'un i l'altra és un exercici realment divertit i plaent, i descobrir l'itinerari vital que hom ha seguit és una tasca apassionant i plena de sorpreses. Alguns han esdevingut la flor i nata dels estudis sobre el paleolític català, com ara Narcís Soler, Julià Mar-

>> Els arqueòlegs observen una de les coves.

to, Eudald Carbonell (que finalment no va poder assistir a l'acte), Jordi Estévez, Assumpció Vila, Jacques Collina-Girard o Henry de Lumley i Marie-Antoinette de Lumley, ambdós destacadíssims prehistoriadors francesos ja en la norantena i avaladors internacionals de la vàlua de les coves de Serinyà des d'aquella mítica campanya. D'altres assistents varen seguir per camins i viarany totalment diversos, com Elisenda Vives, representant permanent d'Andorra a les Nacions Unides, així com ambaixadora als Estats Units, Canadà i Mèxic; Pep Bagué, reconegut pedagog fill de Palafrugell, però establert a les Balears des de fa anys; Clara Lorencio, funcionària de la Direcció General de Turisme; Maria Assumpció Subils, geògrafa; Roger Marcet, mu-

seòleg de la Diputació de Barcelona; Joaquim Hereu, enginyer industrial; Joaquim Bosch, exdelegat territorial del Departament d'Educació a Girona, i els coneguts geòlegs Josep Maria Malarach i Enric Mirambell.

En definitiva, encara que soni a títol de pel·lícula, aquell estiu de 1975 ens ha quedat a tots i a totes enregistrat a la memòria. No només perquè, objectivament, va representar un moment clau per al coneixement del nostre passat prehistòric i un referent per a l'arqueologia catalana i europea en els cinquanta anys que havien de venir, sinó perquè, per l'edat que teníem i per l'especial context històric d'aquell moment, va adquirir una aura iniciàtica que conservem, intacta, en la nostra memòria col·lectiva.

>> Un moment de la commemoració de la campanya del 1975.